

رابطه‌ها:

عروسها و مادر شوهرها

دکتر غلامعلی افروز

پسر را همواره برای خود می‌خواهد و همچنانکه اینثارگرانه همه مهر و محبت خویش را نثار راه رشد و کمال و سعادت فرزند می‌نماید، خود نیز به مهر و محبت او در هر شرایطی نیاز دارد و این نیاز به هنگام جدایی و تنهایی، ایام پریشانی و بیماری و بویژه در دوران پیری و حمایت‌خواهی، بیش از پیش خودنمایی می‌کند. در واقع مادر در همه اوقات، در هر حال و شرایطی و در هر وضع و موقعیتی، در خوشایندیها و ناخوشایندیها، در غمها و شادیها، در خلوت و جمع، در سفر و حضر، در قوت و ضعف و در روز و شب به سلامت و موفقیت فرزند می‌اندیشد و با مهر و محبت و تواضع و تکریم پسر نشاط تازه‌ای می‌یابد و این نشاط و سرزندگی و احساس

در تحلیل روابط میان عروسها و مادر شوهرها، محور بحث حول وجود آقا دامادها می‌چرخد. دامادی که برای عروس خانم شوهر و شریک زندگی است و برای مادر عزیزش پاره تن و مونس جان.

مادر فرزند خویش را دوست دارد و او را جگر گوشه خود می‌داند. مادر پسرش را که حالا دیگر برای خود مردی شده و همسری انتخاب کرده است، باز هم همان پسرک خردسال، نوجوان و جوانک سالها پیش می‌پندارد که در آغوش و کنارش پرورش یافته و غنچه‌های وجودش شکوفا شده است. مادر

شخصیت عروس خانواده می شود. به عبارت دیگر مادر که از دوران بارداری و زمان تولد پسر تا به امروز که پسر می خواهد همسری برگزیند و زندگی تازه‌ای را آغاز کند، خود را تنها متولّی و حامی و دلسوز پسر می دانسته و می داند، اینک با ازدواج پسر و همراه شدنش با همسری همگام و مونس همدل به خود آمده، با نگاهی به ادامه راه و مسیری که پسر می خواهد پیماید، خود را در کنار پسر و پسر را در کنار خویش نمی بیند.

از سوی دیگر، عروس خانم با دنیایی از آرزوها، آرمانها، رؤیاهای و اندیشه‌ها و با کوله‌باری از سفارش‌ها و توصیه‌های خانواده خود، بویژه مادر و مادر بزرگ پای به زندگی جدیدی گذارده است، می خواهد با همسر همدل و همراهش حیات پربرکت و پرتلاشی را آغاز نماید.

عروس خانم جوان مانند همه جوانها با ذهنی فعال و پویا و اندیشه‌ای خلاق، اعتماد به نفس و استقلال رأی، بصیرت و مسؤلیت‌پذیری و با نگاهی دلچسب و خوشایند به زندگی و با امید به آینده‌ای پر نشاط و پر برکت و اداره یک زندگی شاد و فعال می خواهد به دور از دخالت‌های این و آن و وسوسه‌های اغیار، با گرمی و صمیمیت و شور و مشورت با همسر، برنامه و مسیر زندگی مشترک را پی بریزد و همه مهربانها و عطفها را بر فضای خانه حاکم کند، و در این طریق همه موفقیت خود را در جلب همگامی، همراهی و یکدلی همسر خود می داند.

آقا داماد برای عروس خانم همسری است همراه، رفیقی است شفیق، دوستی است صمیمی و همدلی است همراز و او بحق همسر

رضامندی و خودارزشمندی مایه حیات سبز و پربرکت وجود مادر است.

مادر به یقین دوست دارد که آرزوی دیرینه‌اش تحقق یابد و پسر عزیزش جامعه دامادی به تن کرده، در کنار عروس دلخواهش زندگی مستقلی را تشکیل دهد و آن را اداره نماید، اما حقیقت این است که مادر اندکی هم نگران است. او دلواپس چگونگی ارتباط و پیوند مستمر عاطفی پسر با او و نیز نحوه رابطه تازه عروس با دست پرورده‌اش، یعنی آقا داماد است. هر اندازه میزان وابستگی عاطفی مادر با پسر بیشتر و بیشتر باشد، این نگرانی و دلمشغولی با شدت فراوانتری در فکر و اندیشه و کلام و رفتار مادر جلوه‌گر خواهد بود.

برخی از مادران ماهها و بلکه سالها پس از ازدواج پسرشان هنوز نمی‌توانند نگرانی‌شان را از وضعیت فرزندشان پنهان دارند و حتی گاه نسبت به خوراک روزانه پسر نیز احساس نگرانی می‌کنند و چنین خیال می‌کنند که عروس خانم نمی‌تواند غذای دلخواه پسرشان را تهیه کند و از این‌رو ممکن است آقا پسرشان با کم‌غذایی و سوءتغذیه مواجه شده، کمکی نحیف و لاغر شوند!!

مادران بر مبنای همین تصور و اندیشه است که دوست می‌دارند اگر کسی برایشان خرده‌گیرد، غذای باب میل پسر را روزانه تدارک دیده، تقدیم ایشان نمایند و یا اینکه به خانه پسر بروند و در آنجا عروس خانم ميسوط‌اليد را به استراحت یا دستياری فرا بخوانند و برایشان پخت و پز نمایند.

این‌گونه پندارها و حمایت‌های افراطی ناشی از آن خود زمینه‌ساز پدیدآیی بازخوردها، نگرشها و رفتارهای نه چندان مطلوب نسبت به

جز او به شوهرش چیزی بگوید، از او چیزی بخواهد و یا فکر و اندیشه او را حتی برای زمان کوتاهی به دور از چشم همسر در اختیار داشته باشد، ولو اینکه این فرد مادر عزیز شوهرش باشد.

دخالت مستمر مادر شوهرها در برنامه‌های زندگی زوجهای جوان، احضار پی در پی پسر (آقا داماد) و ارائه توصیه‌های ویژه و نسخه‌های خاص، در اختیار گرفتن بخش قابل توجهی از اوقات او و قرار دادن وی در موقعیت دوگانگی احساس و تعارض روانی و بعضاً بدخلقی‌ها، سردیها و ستیزهای ناشی از آن، زمینه بدبینی و پیش فرضهای نادرستی را در اذهان بسیاری از عروس خانمها ایجاد می‌کند.

واقع امر این است که اغلب این پیش فرضها و بدبینی‌ها و گاه واکنشهای منفی و رفتارهای ناخوشایند در خانواده عروس و داماد به طور اعم و بین عروس خانمها و مادر شوهرها به طور خاص زمانی پدیدار می‌گردد که طرفین به دور از آینده‌نگری و عاری از بصیرت لازم، خواسته و ناخواسته گرفتار افکار خودمدارانه و غرق در خودبینی‌ها، خودخواهی‌ها، وابستگی‌های نامعقول عاطفی و کشش‌های فزاینده روانی می‌شوند و به رضامندیهای شخصی و تأمین خواستهای خود اندیشیده، طرف مقابل را در موقعیت تضاد خواستها، دوگانگی‌ها و تعارضها قرار می‌دهند.

حسادت، بخل‌ورزی، خودنمایی، خودکامگی، بدزبانی، غیبت و تهمت، کینه‌توزی، لج‌بازی و پرخاشگری از جمله بذرها و نامیوم توسعه نگرشهای ناخوشایند و تکوین شخصیت ناسالم و ویران کننده کانون مستحکم و مقدس خانواده در هر جامعه است.

را تن پوش خود می‌داند و خویش را تن پوش همسر (انتقم لباس لهن و هن لباس لکم - قرآن کریم).

عروس خانم نیز سعادت، خوشبختی و آرامش زندگی مشترک را در گرو بذل محبت و تعلق خاطر متقابل می‌داند. او همه توجه و محبت، فکر و اندیشه و جاذبه همسر را برای خود می‌خواهد و دوست می‌دارد با همه وجود در خانه دل همسر جاودانه جای بگیرد.

عروس خانم به رغم بسیاری از واقعیت‌ها نمی‌خواهد و نمی‌تواند جایگاه اول همسرش را به عنوان "پسر" آن مادری که وصفش رفت شاهد باشد، او نمی‌خواهد شوهرش را آقا پسر همیشه مادر و یا "بچه ننه" ببیند، هر چند که مادر داماد چنین بیندیشد و چنین بخواهد!

عروس خانم دوست دارد و سخت مشتاق است که فکر و روان همسر را در اختیار داشته باشد و با نظر و مشورت او کانون خانواده را بیاراید و برنامه زندگی مشترک را تنظیم و اجرا نماید.

عروس خانم مایل نیست که کس دیگری

رضایت‌بخش با دیگران و نزدیکان است. در فرهنگ اسلامی، هدف غایی از ازدواج نیل به آرامش و فلاح و رستگاری دنیوی و اخروی است. ازدواج به عنوان یک پدیده مقدس و یک ضرورت و نیاز فطری و روانی برای جوانی که صلاحیت، کفایت و قابلیت همسری را احراز می‌نماید، مطرح است. در این نگاه؛ فرایند ازدواج، زوج شدن دختر و پسری کفو و همراه، لزوماً به معنای همزمانی آن با تشکیل خانواده و زندگی مستقل و جداگانه و نیز فرزندآوری نیست. چرا که فرزندآوری مستلزم کسب آمادگیها و قابلیت‌ها، پذیرش مسؤلیت‌های بیشتر، احراز کفایت‌های پدری و مادری، برنامه‌ریزی و دعا و نیایش و طلب فرزندی صالح و نورچشمی پربرکت از خالق یکتاست^۲.

لذا اساس ازدواج و معنای زوجیت و همسر شدن دختری از یک خانواده (عروس خانم) و پسری از خانواده دیگر (آقا داماد)، تأمین و ارضای نیازهای فطری و رسیدن به آرامش روانی و سکینه قلبی است. در این معنا، زن منبع آرامش بخشی وجود مرد و مرد تأمین کننده نشاط درون و امنیت خاطر زن است. به بیان دیگر، اصلی‌ترین شاخصه و والاترین معیار موفقیت و سعادت‌مندی زن و شوهر، دل‌آرامی و نشاط روانی آنهاست.

با نگرشی خردمندانه، انتظار معقول و مطلوب آن است که همه صالحان و مصلحان، همه خیراندیشان و نیکوکاران، همه انسانهای فهیم، بصیر و متعهد، همه مادران و پدران مهربان، مادر شوهرهای با محبت و مادر زنهای دلسوز؛ فکر و نیت خالصانه، رفتار صادقانه و تلاش ایثارگرانه‌شان تنها در جهت تحکیم

از سوی دیگر، بعضی از مادر شوهرها به دلایل گوناگون شخصی، اجتماعی و ویژگیهای شخصیتی و یا برای احتراز از برچسب‌ها، نگرشها و اتهامات ناروای دخالتگری، با ازدواج پسر و حضور عروس خانم در خانه بخت، ارتباط و مراوده خود را با خانواده پسر و شخص عروس خانم به حداقل رسانده، با احساس عدم دخالت در زندگی زوج جوان، از کنار همه مسائل با بی تفاوتی گذر می‌کنند و لب فرو می‌بندند و گاه به رغم میل باطنی و با وجود دنیایی از نگرانیها و دلواپسیها، سیاست در کنار بودن و سکوت کردن را پیشه خود می‌سازند.

در فرهنگهای مختلف و در میان مردمان شهرها و روستاها، با باورها و اعتقادات متفاوت، چشمداشتها و انتظارات گوناگون و معیارهای ارزشی متمایز، عروس و داماد، مادر داماد و مادر عروس همواره از جایگاه و منزلت خاصی برخوردار بوده و هستند. به کلام دیگر، مبانی نظام ارزشی، تبار فرهنگی - اجتماعی، تربیت خانوادگی، ویژگیهای شخصیتی، خصیصه‌های شناختی، ظرفیت و تعادل عاطفی، قدرت استدلال و منطقی‌پذیری افراد، در تکوین نگرشها، بازخوردها و تنظیم روابط آنان با دیگران به طور عام و با عروس و داماد، مادر شوهر و مادر زن و ... کاملاً مؤثر است.

در حقیقت همان گونه که اشاره شد، ریشه نگرشهای منفی نسبت به نزدیکان و خویشان نسبی و سببی و تبلور رفتارهای ناخوشایند؛ در خودپرستی‌ها و خودخواهی‌ها، ضعف شخصیت، تعصبات غیرمعقول و محدودیت‌های فکری، بدآموزیها و بی‌بهره بودن از شیوه‌های مطلوب تربیتی و روشهای متعالی برقراری و تداوم ارتباط مؤثر، مفید، متقابل، پویا و

می‌پندارند و آرامش و راحت او را آرزوی قلبی خود می‌دانند و خدای ناکرده او را به عنوان رقیب کشش‌های عاطفی و خواسته‌های روانی خود نمی‌بینند.

عروس خانمها می‌توانند صمیمی‌ترین یار، با محبت‌ترین دوست و با وفاترین فرزند برای مادر شوهرهای صبور خود باشند و مادر شوهرها نیز می‌توانند برای همیشه مادری مهربان، دلسوز و پر عطفوت برای عروس خانمهای فهیم و قدرشناس خویش باشند.^۲

مادر شوهرهای دور اندیش و با بصیرت نیک می‌دانند که آرامش واقعی خانواده‌ها و زوجهای جوان و راحتی خیال و سلامت روان پسرشان در گرو نشاط درون، نگرش مثبت و انگیزه غنی حیاتی عروسشان است و از این‌رو حمایت‌های فکری و عاطفی عروس خانم و احترام عملی به استقلال فکری و سلیقه‌های شخصی ایشان، برنامه اصلی مادر شوهرها در تنظیم روابط و تعامل با عروس عزیزشان خواهد بود.

مادر شوهرهای کریم و با صلابت بدرستی می‌دانند که محبت به معنای گذشت، ایثار، صداقت، صبوری و احسان، جان مایه حیات پربرکت، آرامش روان و نشاط و سرزندگی است.

مادر شوهرهای با فضیلت آگاهند که اعتماد به نفس زوجهای جوان، گرمی زندگی مشترک آنان، سلامت فکر و روان، تحرک و پویایی و حسن تدبیر آقا دامادها و عروس خانمها در دور بودن از دخالتها و اظهار نظرهای غیرلازم، تشویق‌ها و نگرانیهای بی‌مورد، مبرا بودن از شکها و بدبینی‌ها، حفظ زبان از آسیب‌ها و مجهز بودن به زبان تشویق، ترغیب و تأیید

روابط میان عروس و داماد، تقویت روحیه آرامشگری و سکینه خاطر ایشان باشد. در یک کلام باید گفت که معیار و میزان دامنه و گستره روابط خانوادگی باید افزایش نشاط روانی، آسایش خیال و رشد و اعتلای وجود عروس و داماد باشد.

با این نگاه، مادر شوهری موفق و تواناست که همواره با پندار و رفتار عاقلانه، مخلصانه و فداکارانه خویش زمینه دوستی، مودت و محبت میان پسر خود و عروس خانم را بیشتر کند و با محبتی که به عروسش ابراز می‌نماید کانون وجود او را سرشار از آرامش سازد تا بتوان

آرامشگری او نیز افزون‌تر گردد.

در واقع، عروس خانم برای مادر شوهرهای مهربان و فهیم همچون دختری عزیز و دوست داشتنی است. مادر شوهرهای وارسته و دوراندیش همسر پسرشان را فرزند دلبند

عروس خانمهای فهیم می دانند که مادر شوهرهای امروز، خودشان در سالهایی نه چندان دور در منزلت و جایگاه عروس خانم پای به زندگی مشترک نهاده‌اند و همه عروس خانمها نیز بالقوه از منزلت مادر شوهری و مادر زنی برخوردارند و لذا همه عروس خانمها باید در اندیشه زدودن نگرشهای منفی، باورهای نادرست و ذهنیت‌های ناروا نسبت به مقام و منزلت "مادر شوهری" در جامعه اسلامی ایران که اساس آن بر احیای متعالی‌ترین ارزشهای انسانی استوار است، باشند.

عروس خانمهای با فضیلت که شخصیت ایشان آمیزه‌ای از جمال و کمال، متانت و محبت، استواری و صلابت است، به رغم اطلاع از وجود بسیاری از باورها و ذهنیت‌های ناخوشایند و نادرست، با حسن تدبیر خانواده خود که نه تنها از دامن زدن به چنین نگرشهای نامطلوب مبرا هستند، بلکه همواره با تشویق دختر خود به تکریم شخصیت الگوهای بزرگسال همچون مادر شوهر ارجمند تلاش می نمایند، با بهره‌گیری از زیباییهای اخلاقی و کاشتن بذر مهر و محبت، بوستان خانواده را با طراوت و شاداب می سازند.

عروس خانمهای فهیم و با کمال از هیچ کوششی برای تکریم منزلت معنوی مادرها و پدرها، بویژه مادر شوهر خود فروگذار نمی‌کنند. آنان خوب می دانند که هر قدر نسبت به مادر همسر خود مهربان و صبور باشند، شخصیت او را مورد تأیید و تکریم واقعی قرار دهند و از سویدای دل او را دوست بدارند، در واقع جاودانه‌ترین دوستی‌ها و محبت‌ها را در دل همسر خویش بارور می‌کنند.

احترام به مادر و پدر همسر و تکریم

خوبیها و درستیهاست .

مادر شوهرهای صالح، متعهد و آینده‌نگر به نیکی واقفند و باور دارند که شایسته آن است که به جای زبان انتقاد، کلام گله‌آمیز، رفتار دخالتگرانه و تحقیرآمیز، از کلام تأیید و تشویق، سخن محبت‌آمیز، رفتار حمایتی و هدایتی و همراه با تکریم شخصیت زوجهای جوان بهره گرفت .

مادر شوهرهای مطلوب و نمونه باور دارند که گفتار و رفتارشان در مقابل عروس خانم باید به گونه‌ای باشد که فرزندان ایشان (خواهر شوهرها و برادر شوهرهای عروس خانم) نیز زبان تشویق و تأیید، محبت و تکریم و رفتار منطقی و عطفانه را بیاموزند.

مادر شوهرهای بلنداندیش بخوبی می دانند که بخشی از شخصیت عروس خانم جوانشان در زندگی مشترک با پسرشان تکوین می‌یابد، لذا سعی می‌کنند مستعدترین بستر را برای تکوین مطلوب شخصیت فردی و اجتماعی عروس و داماد فراهم آورند.

عروس خانمهای جوان نیز به نیکی آگاهند که اغلب مادر شوهرها بر خلاف بسیاری از نگرشها و باورهای نادرست و ذهنیت‌های غلط، از شخصیتی والا و برجسته برخوردار هستند و وجودشان همواره منبع خیر و برکت و مهربانی است .

غیرمستقیم نثار آنان نمایند.

آقا دامادهای بصیر با توجه به حساسیت احتمالی والدین خود، بخصوص مادر نسبت به زندگی تازه و شخصیت عروس خانم، همچون تن پوشی مطمئن برای همسر، هرگز ذره‌ای از کاستیها و نارساییهای زندگی مشترک و ضعفها و کوتاهیهای احتمالی همسر خویش را به خانواده مادری خود انتقال نمی‌دهند، بلکه همیشه از مهر و محبت و گرمی و صمیمیت همسر خود سخن گفته، با ابلاغ ارادت خاص و محبت خالصانه وی نسبت به والدین و خواهرانش، دل ایشان را شاد و قلبها را به هم نزدیک می‌کنند.

آقا دامادها هرگز گله‌های احتمالی مادر و خواهر خود را به همسرشان انتقال نمی‌دهند و در عوض از تعریف و تمجید آنان نسبت به شخصیت خوب عروسشان سخن می‌گویند و این خود زمینه پدیدآیی نگرشهای مثبت و رفتارهای خوشایند نسبت به خانواده همسر در اندیشه و عمل عروس خانم خواهد بود.

آقا دامادهای اندیشه‌مند و عروس خانمهای

شخصیت ایشان توسط عروس خانم از اصول مهم زندگی مشترک و از معیارهای اصلی حسن تدبیر در حیات زوجهای جوان است.

احترام به برادر و خواهر و خویشان همسر و برخورداری از رفتاری معقول و منطقی در برابر ایشان، با حفظ حریم ارزشها و عنایت به دامنه محرمیت‌ها، بیانگر کمال عروس خانواده است.

اما "آقا دامادها" در یک نگاه، بیشترین مسؤولیت را در تألیف قلوب، تنظیم حسن روابط، تعمیم نیکی‌ها و مهربانی‌ها و تقویت پایه‌های استوار کانون پر نشاط خانواده بر عهده دارند.

آقا دامادها، حلقه اتصال و پیوند عاطفی و موجب نزدیکی دلها و مهربانی قلبها هستند.

آقا دامادها، با بلند نظری و حسن تدبیر خود می‌توانند زداینده آفتهای فکری و آسیبهای رفتاری و فزاینده مهربانیا و محبت‌ها باشند.

آقا دامادهای فهیم و برتر آنانی هستند که از هیچ کوششی در جهت تألیف قلوب مادر و همسر و همدلی و همراهی ایشان دریغ نمی‌ورزند.

آقا دامادهای با کفایت، صبور، مهربان و موفق آنانی هستند که هرگز از قدردانی و تمجید از وجود گرمی همسر و اظهار محبت و دوستی نسبت به وی و نیز تعظیم و تکریم شخصیت بزرگوار و ارجمند مادر غافل نمی‌شوند.

آقا دامادهای برتر، مردان پر صلابت و فهیمی هستند که پس از ازدواج رابطه عاطفی خویش را با مادر و پدر عزیز خویش بیشتر می‌کنند و همواره تلاش می‌نمایند دوستی و محبت همسرشان را نیز به طور مستقیم و

فهم هرگز اجازه نمی‌دهند که فرصتی فراهم شود تا جمعی زبان به غیبت گشوده، شخصیت همسر و یا خانواده ایشان را مورد نقادی و تحقیر قرار دهند.

آقا دامادهای مهربان و منطقی، و عروس خانمهای با وقار و متین همواره تلاش می‌کنند که با محبت متقابل و گرمی روابط، دلهای والدین خود را نسبت به همدیگر نزدیک و نزدیکتر سازند.

برای عروس خانمهای مؤمن و متعهد و آقادهای حقیقت‌بین و روشن ضمیر پرواضح است که صله ارحام و دیدار خویشان و نزدیکان از برجسته‌ترین و پرثواب‌ترین اعمال است، و در این میان دیدار مادر و پدر خود و همسر بیشترین فضیلت را به همراه دارد. لذا عروس و داماد جوان و پویا همواره یکدیگر را نسبت به دیدار محبت آمیز والدین همسر توصیه و ترغیب می‌کنند. آنان که در صله ارحام و دیدار خویشان پیشگام هستند، عموماً از زندگی پرنشاط و پربرکت و عمری با عزت برخوردارند.

رفتارها، اعتلای ارزشها و ترویج مبانی اخلاق فردی و اجتماعی، زدودن آثار نگرشهای منفی و باورهای نادرست حاکم بر ارتباطات بین فردی و روابط خانوادگی، همدلی عروسها و مادرشوهرها، دامادها و مادرزنها و تحکیم کانون مقدس خانواده؛ بر عهده صاحبان اندیشه و قلم، هنرمندان و بویژه تهیه کنندگان، کارشناسان و مجریان برنامه‌های سینمایی، تلویزیونی و رادیویی است.^۲ بر همه کارگزاران فرهنگی، مدیران و سردبیران مطبوعات و وسایل ارتباط جمعی فرض است که در تدوین، تنظیم و نشر مطالب و اجرای برنامه‌های رادیویی، تلویزیونی و سینمایی در جهت تعظیم شخصیت انسانها، بالاخص تکریم بایسته منزلت عروسها و مادرشوهرها، دامادها و مادرزنها و ترویج فرهنگ صداقت و درستی، گذشت و وفاداری و صمیمیت و صفا کوشا باشند و ارائه الگوهای مطلوب رفتاری به دختران و پسران، زنها و شوهرهای آینده و زوجهای جوان را اصلی‌ترین معیار کارهای موفق خود بدانند. والسلام

بنابراین شایسته و بایسته آن است که برای تنویر افکار و تغییر نگرشها و بازخوردهای منفی به وضعیتی مثبت و مطلوب، سازنده و مهرآفرین در روابط میان عروسها و مادر شوهرها و دامادها و مادرزنها؛ همه عروس خانمها و آقادهای دامادها و همه مادر شوهرها و مادرزنها، در نیکی و مهربانی، گذشت و ایثار، صبوری و فداکاری از همدیگر سبقت بگیرند و خانواده‌هایی الگو و نمونه باشند.

بدیهی است که در این ارتباط بیشترین رسالت و مسؤولیت برای اصلاح نگرشها و

پی‌نوشت‌ها:

۱- از نظر دین مبین اسلام و با توجه به جهات شرعی، شوهر در مقابل همسر دیون شرعی مانند نفقه و تأمین نیازهای همسر را برعهده دارد و در برابر پدر و مادر خود نیز، ولو نیازمند باشند، عمدتاً وظیفه اخلاقی دارد. به عبارت دیگر از دید حقوقی و قضایی، اگر همسر و مادر هر دو به طور همزمان به قرص نانی محتاج باشند، مرد در تأمین نیاز غذایی همسر تعهد شرعی و قانونی (نفقه) و در سیر کردن مادر وظیفه اخلاقی دارد. اما آن‌گاه که بین زن و شوهر گرمترین رابطه‌ها برقرار و عروس خانواده نیز فردی فهیم و باگذشت باشد، ارزشهای اخلاقی و رسیدگی به نیاز مادر به عنوان بزرگتر، بهشتی پرور و اهل تکریم و ادب، بر تعهدات قانونی حاکم می‌شود و جلوه‌های زیبای صبوری و ایثار رخ می‌نماید.

۲- خداوند متان از زبان عبادالرحمن می‌فرماید:
 "الذین یقولون ربنا هب لنا من ازواجنا و ذریاتنا قرة اعین . سورة فرقان ، آیه ۷۴"

۳- در فرهنگ و زبان انگلیسی و در بسیاری از جوامع به عروس خانم، دختر خوانده (DAUGHTER IN LAW)، به داماد، پسرخوانده (SON IN LAW)، به مادر شوهر و مادر زن، مادر خوانده (MOTHER IN LAW) و به پدر زن و پدر شوهر، پدرخوانده (FATHER IN LAW) می‌گویند. یعنی عروس، دخترجدید خانواده، داماد، پسر دیگر خانواده، مادر شوهر به جای مادر و پدر شوهر همانند پدر است.

۴- اجتناب از بیان حکایت‌های نه چندان مطلوب، اجرای نمایشنامه‌های به اصطلاح طنز برای خندانیدن این و آن، از طریق تحقیر شخصیت مادر شوهرها و مادر زنها از جمله نکات قابل توجه است.

شکوه صبح سعادت

خردوران که خدا دوست در جهان هستند
 طلوع مهر در آئینه زمان هستند
 اگر به اهل زمین رحمت آورند از لطف
 امیدوار به الطاف آسمان هستند
 چو آفتاب توانبخش شاخسارانند
 چو ژاله بر سر گلهای نوجوان هستند
 اگر به مدرسه روشن‌گرند اگر خانه
 به باغ عاطفه بی شبهه باغبان هستند
 به چشم مهر به نوباوگان نگاه کنند
 که هدیه‌های خداوند مهربان هستند
 برای تربیت دلپذیر این گلها
 نسیم زمزمه مهر در بیان هستند
 اگر فروغ محبت در اولیای شماست
 شکوه صبح سعادت مُرتیان هستند

محمد جواد محبت

